

National Workshop Report

Denmark

21-22. October 2009

1 Table of Content

1	Table of Content.....	2
2	Introduction.....	3
3	Report of the Workshop	3
3.1	Location.....	3
3.2	Date	3
3.3	Invitation letter.....	3
3.4	Program.....	4
3.5	Supporting organisations.....	9
3.6	Attendees.....	10
3.7	Presentations.....	10
3.8	Report of the debates	10
3.9	Main Suggestions and Conclusions.....	10
3.10	Next steps regarding Certification of EHR systems agreed on.....	10
Annex A	Invitation Letter	11

2 Introduction

This document is reporting from the annual e-health observatory conference (previously called the EHR-observatory). The conference covered several topics. This report will mainly focus on the session relevant in the EHR-Q context, i.e. the session concerned about requirements and methods for developing high quality EHRs regarding structured data and reuse of data.

Other topics of the conference were

- Status for e-health in Denmark and expectations for the next years
- National initiatives
- EHR implementation
- Cross sectorial cooperation
- Telemedicine
- Usability and visualisation
- Open Source
- Assessment

3 Report of the Workshop

3.1 Location

The conference took place at Hotel Nyborg Strand, Denmark

3.2 Date

The dates for the conference were 21. og 22. October 2009

3.3 Invitation letter

The conference theme from the invitation letter is added to this deliverable in Annex A (in Danish). It points out that e-health is a corner stone in the health care infrastructure, mentions the different aspects of e-health and describe conference topics (see section 2)

The invitation was sent to approximately 8000 addressees, mainly to health informatics professionals in public and private organisations, but also to clinicians, administrators and researchers interested in e-health.

The following areas were covered

- Healthcare Authorities (national, regional, local)
- Public Health Organisation
- Scientific or Research Organisation – Academic Institute
- Healthcare Institute (management staff, e.g. of hospitals)
- Healthcare Professional (physician, nurse, paramedic)
- Health IT service provider (supplier, informatician, maintenance services)
- Health Industry (device suppliers, pharma, etc...)

3.4 Program

Hereby the program for the conference (in Danish)

Onsdag den 21. oktober

9:30 Plenumsession 1: Åbning af konferencen

Velkommen

v/ Stig Kjær Andersen, E-sundhedsobservatoriet

Danske Regioners forventninger til udviklingen af it i det danske sundhedsvæsen

v/ Poul-Erik Svendsen, bestyrelsesmedlem, Danske Regioner

Evaluating Adoption of Health Information Technology in North America: Issues, Barriers and Trends

v/ Andre Kushniruk, professor, University of Victoria, BC, Canada

11:00 Plenumsession 2: Kommentarer på sundhedsinformatik i 2009

Et sundhedsinformatisk review af 2009

v/ Christian Nøhr, professor, Aalborg Universitet, Institut for Samfundsudvikling og Planlægning

De ti vigtigste e-sundhedsbegivenheder i det forgangne år

v/ Søren Vingtoft, overlæge, Enhed for Klinisk Kvalitet, Region Hovedstaden

På vej mod sammenhængende klinisk og administrativ ledelsesinformation

v/ Morten Hjulsgaard, kontorchef, Sundhedsstyrelsen

13:00 Nationale initiativer I

NPI - et alternativ til en national EPJ?

v/ Susie Wagner Bondorf, programleder for NPI, Digital Sundhed

Det svenske National Patient Index - NPÖ

v/ Darko Loncar, salg- og markedschef, Tieto Healthcare

Det nye LPR - et centralt element i realiseringen af visionen om et digitalt sundhedsvæsen

v/ Rikke Andersen, arkitekt, Logica

Kliniske erfaringer med Fælles Medicinkort

v/ Jens Rokkedal, overlæge, Glostrup Hospital og Morten Thomsen, konsulent, Digital Sundhed

EPJ i Danmark - implementering I

Implementering af EPJ på Odense Universitetshospital - hvad har vi lært?

v/ Lone Tynan, EPJ-konsulent, Odense Universitetshospital, IT-afdelingen

Ny EPJ i Gamle Klæder eller Gammel EPJ i Nye Klæder?

v/ Helle Rossen, it-koordinator og Aase Andreasen, projektleder, Sygehus Lillebælt, IT-afdelingen

Rating af organisatoriske udfordringer i forbindelse med implementering af it-systemer

v/ Therese Lundsgaard, specialkonsulent, Koncern IT, Region Hovedstaden

Klinisk værdi ved samstilling af data

v/ Jytta Mølgaard Højsleth, oversygeplejerske, Infektionsmedicinsk afd., Aalborg Sygehus

og Anne-Marie Falch, projektleder, Region Nordjylland

Performance i store enterpriseløsninger inden for sundhed - monitorering og optimering

v/ Palle Klærke, VP Business Development & Operations, Healthcare Systematic og udviklingschef Niels Henrik Pedersen, Det Virtuelle Hospital, Region Midtjylland

Telehomecare

Interaktiv hjemme it-løsning for diabetespatienter - et samarbejdsprojekt mellem Region Midtjylland og Århus Universitet

v/ Ole Filip Hansen, it-områdechef, Region Midtjylland

Teletolkning via videokonference i hele det danske sundhedsvæsen - inklusiv erfaringer fra OUH

v/ Lone Høiberg, konsulent, MedCom og Eva Lund, it-projektleder, OUH

Telemedicin - indlæggelse i eget hjem med KOL

v/ Klaus Phanareth, overlæge, formand for Dansk Selskab for Klinisk Telemedicin

Fra EPM til fælles medicinkort - de kommunale perspektiver

v/ Jeppe Højholt-Nielsen, delivery manager, CSC Scandihealth og Pia Larsen,

projektleder, Hedensted Kommune og Poul Erik Kristensen, konsulent, KL

KOL-patienter får pusten ved telerehabilitering

v/ Birthe Dinesen, adjunkt, Aalborg Universitet, Institut for Sundhedsvidenskab og Teknologi

Simulering og usability-evaluering

Simulation of IT-systems in the ITX laboratory, Region H

v/ Sanne Jensen, test-teamleader, Koncern IT, Region Hovedstaden

Preventing Technology-induced Errors in Healthcare: The Role of Simulation

v/ Andre Kushniruk, professor, University of Victoria, BC, Canada

Simulations for Design and Usability Test at Norwegian Centre for EHR

v/ Dag Svarnæs, professor, NTNU i Trondheim

Design of Contextualized Decision Support for Medication

v/ Christian Nøhr, professor, Aalborg University, Department for Development and Planning

SFI og arketyper

Velkommen og introduktion

v/ Kirsten Bredgaard, chefkonsulent, Digital Sundhed

Udarbejdelse af sundhedsfagligt indhold til Region Hovedstaden

v/ Judith Lørup Rindum, SFI-teamleder, Region Hovedstaden

Semistruktureret EPJ- trinvis SFI-implementering i Region Sjælland

v/ Søren W. Rasmussen, ledende overlæge, Holbæk Sygehus

Udvikling af sundhedsfagligt indhold - en metode

v/ Gert Galster, sundhedsinformatiker, SundIT

Genbrug af data på tværs af it-systemer - tankespind eller realistisk mulighed?

v/ Knut Bernstein, læge og informatiker, MEDIQ

Brug af evidensbaserede standardplaner - et Proof-of-Concept

v/ John Møller-Jensen, læge og chefarkitekt, CSC Scandihealth

15:00 Nationale initiativer II

Business Casen som styrings- og evalueringsredskab

v/ Dorte Stigaard, direktør, Region Nordjylland

Pilotafrøvning af Map of Medicine i Danmark

v/ Palle Gerry Petersen, projektleder, SDSD

2 sekunder login

v/ Martin Sølvkjær, it-chef, Frederiksberg og Bispebjerg Hospital, FIT-MIT

EPJ i Danmark - implementering II

Regeringsaftalen 2002 - seks år, 9.000 brugere og en halv milliard kroner senere

v/ Henrik Lindholm, EPJ-projektleder, Odense Universitetshospital, IT-afdelingen

EPJ-implementeringsdrejebog - fra business case til praktisk implementering

v/ Helle Bering, projektleder, Region Nordjylland, IT-afdelingen

Implementeringskoncept fra Koncern IT, Region Hovedstaden

v/ Lone Hallgreen, specialkonsulent, Koncern IT, Region Hovedstaden

Ledelse af indføring af en samlet EPJ inkl. PAS på Regionshospitalet Randers og Grenå

v/ Morten Noreng, cheflæge, Regionshospital Randers og Grenå, Hospitalsledelsen

Monitorering og samarbejde vedrørende implementeringer af it-systemer i Region Hovedstaden

v/ Marianne Holdt, specialkonsulent, Koncern IT, Region Hovedstaden

Open source

VistA Venerea - en Open Source EPJ

v/ Jari Friis Jørgensen, konsulent, Symmetric / Bispebjerg Hospital

Internationale erfaringer med brugen af åbne standarder til deling af data

v/ Morten Bruun-Rasmussen, ingeniør, MEDIQ

Anvendelse af Open Source software og Snomed CT til at udvikle et produkt, der skaber sammenhæng mellem primær og sekundær brug af klinisk data

v/ Kim Dalsgaard, teknisk direktør, Trifork og Anne Randorff Rasmussen, ph.d.-

studerende, Aalborg Universitet, Institut for Sundhedsvidenskab og Teknologi

The use of Open Source concepts in IHTSDO's work

v/ John Gutai, Chief Technical Architect, International Health Terminology Standards Development Organisation

Patienten som aktiv i sundhedssektoren

Brugerdreven innovation som metode til udvikling af it-services til kronikere
v/ Pernille Bertelsen, lektor, Aalborg Universitet, Institut for Samfundsudvikling og Planlægning

Design-erfaringer fra CITH-forskningsprojektet (Co-Construction IT and Healthcare)
v/ Finn Kensing, professor og direktør, Københavns Universitet, Center for IT Innovation

Når jeg bliver syg eller gammel - så vil jeg have velfærdsteknologi
v/ Christina E. Wanscher, chefkonsulent, MedCom og Claus Nielsen, senior project manager, Delta

sundhed.dk - nationalt og regionalt krydsfelt for medspil og samspil set med patientens øjne

v/ Finn Klamer, lægefaglig udviklingsrådgiver, sundhed.dk

Samspillende, personlige sundhedsapplikationer og EPJ

v/ Bo Løye Hejl, Medical director, Logica Danmark, Healthcare

Evaluering

It-støttet egenomsorg og distribuerede effekter

v/ Henriette Langstrup, adjunkt, Københavns Universitet, Institut for Folkesundhedsvidenskab

Kommunikation i patientnetværk på sundhed.dk

v/ Helle Wentzer, lektor, Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation og Psykologi

Effektdrevet, brugerinvolverende og eksperimentel strategi til styring af store og langvarige udviklings- og implementeringsprojekter

v/ Jesper Simonsen, professor, RUC, Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier

17:00 Plenumsession 3

Paneldiskussion: Sundhedsvæsenets ledelsesudfordring: Hvordan sikres fornuftig balance mellem innovation, implementering og drift?

Moderator: Steen Friberg, cheflæge, Region Midtjylland

Dagmar Beck, selvstændig rådgiver, Velfærdinnovation

Poul Jennum, overlæge, Dansk Center for Søvnmedicin, Glostrup Hospital

Finn Kensing, professor og direktør, Københavns Universitet, Center for IT Innovation

Morten Nøreg, cheflæge, Regionshospital Randers og Grenå, Hospitalsledelsen

Klaus Phanareth, overlæge, formand for Dansk Selskab for Klinisk Telemedicin

Ivan Lund Pedersen, projektchef, SDSD

Torsdag den 22. oktober**9:00 Plenumsession 4 - hvor langt er vi - set fra nogle af nøglespillerne**

Sundheds-it-systemer som strategisk løftestang til afbureaukratisering af sundhedsvæsenet

v/ Bjarne Kohl, partner, Implement Healthcare

Kommunernes muligheder for at it-understøtte sammenhængende, tværsektorielle patientforløb og borgerservice

v/ Henriette Jakobsen, projektleder, Odense Kommune, Ældre- og Handicapforvaltningen

Digital sundhed - et digitalt sammenhængende sundhedsvæsen - hvor langt er vi?

v/ Ivan Lund Pedersen, projektchef, Digital Sundhed

11:00 Nationale initiativer III

3. generation af sundheds-it

v/ Steffen Lerche Nielsen, direktør, ACURE, an IBM Division

Hurtig og sikker adgang til sundhedsfaglige data

v/ Esben Dalsgaard, chef it-arkitekt, Digital Sundhed

Implementering af EPJ i enterprise soa arkitektur - udfordringer og løsningsmønstre

v/ Jan Mark, chefarkitekt, CSC Scandihealth

Strategiske overvejelser i forbindelse med it-understøttelse af sammenhængende patientforløb

v/ Herbert L. Jessen, partner, Devoteam Consulting

Demonstrationer

Præsentation af Columna - en komplet, integreret EPJ-løsning

v/ Pia Wichmann Madsen, Senior Clinical Advisor, Systematic

CSC Clinical Suite i Region Nordjylland

v/ Vita Mølgaard Simonsen, business analyst og implementeringsprojektleder for Region Nordjylland, CSC Scandihealth

Standard PAS-løsning

v/ Henning Skov, sundhedsfaglig konsulent og Søren Rosenørn Jakobsen, Project Executive, ACURE, an IBM Division

KMS - kvalitetsmålesystem, en let og smidig opsamling af kvalitetsdata

v/ Lotte Kohrtz, key account manager og Simon Kohrtz, konsulent, Tieto

Samarbejde mellem sektorer

Sundhedsaftaler og it-understøttelse

v/ Susanne Thorborg Bladt, koordinator og Lene Nielsen, projektmedarbejder, Odense Kommune

Elektroniske genoptræningsplaner mellem sektorer

v/ Gitte Femerling, it-konsulent, Hillerød Kommune og Birthe Hermansen, specialkonsulent, Koncern IT, Region Hovedstaden, Projektafdelingen

Effektvurdering af GOP (GenOPtræningsplaner) - på tværs af sektorer

v/ Kitta Lawton og Sven Koldby, specialkonsulenter, Koncern IT, Region Hovedstaden

Mange forskellige forløb giver udfordring i dokumentation og udveksling mellem kommune og sygehuse

v/ Anne Dorthe Skou Lassen, konsulent, MedCom

Visualisering og overblik

Klinisk test af 3D-visualisering af EPJ på Sygehus Thy-Mors (udgået)

v/ Kristian Alstrup Baden, kundekonsulent, Region Nordjylland

Klinikeres overblik over patienter

v/ Søren Lippert, ph.d.-studerende, IT-Universitetet

Det interaktive hospital (iHospitalet) - it for klinikere - udviklet af klinikere

v/ Birgitte Bigom Nielsen, innovationskonsulent, Regionshospitalet Horsens

Udtræk af journaldata til statistisk/videnskabeligt brug, anvendelighed og vanskeligheder
v/ Villy Hansen, overlæge, Sygehusenhed Vest i Herning, gynækologisk-obstetrisk afd.

E-journal

E-journal - fra pilot til national opslagsløsning
v/ Jens Rahbek Nørgaard, konsulent, MedCom
Implementering og anvendelse af e-journal på sygehusene
v/ Anne Dorthe Wøldike, konsulent, Region Syddanmark
Borgeradgang til e-journal i Region Hovedstaden
v/ Mikael Zebbelin Poulsen, konsulent, Region Hovedstaden
Generiske værktøjer på sundhed.dk til understøttelse af egenomsorg og selvmonitorering
v/ Jens Rastrup Andersen, projektmedarbejder, sundhed.dk

13:30 Plenumsession 5 - Visionært og kritisk blik på de muligheder, der tegner sig for udviklingen af fremtidens e-sundhed

Monitorering af sundhed og forebyggelse - hvad kan man, og hvor går udviklingen hen?

v/ Torben Jørgensen, professor, enhedschef, Forskningscenter for Forebyggelse og Sundhed, Region Hovedstaden

3.5 Supporting organisations

The following organisations participated in an advisory group

- Digital Health
- Association of Danish Regions
- The five Danish regions
- Local Authorities Denmark
- Danish Nursing Organisation
- Danish Medical Association
- MedCom
- Copenhagen University

3.6 Attendees

There were over 600 participants at the conference representing

- Healthcare Authorities (national, regional, local)
- Public Health Organisations
- Universities
- Healthcare Professionals
- Health IT service providers
- Health Industry

3.7 Presentations

Presentations can be found on <http://e-sundhedsobservatoriet.dk/>

3.8 Report of the debates

As mentioned in the introduction, many topics were covered during the conference, however the session concerned about requirements and methods for developing high quality EHRs regarding structured data and reuse of data, were specially relevant in a EHRQ context.

The need for structured data in EHRs was highlighted in different ways, i.e. for clinical documentation, decision support and integration with care plans. The process for reaching such EHRs was discussed – and the general it included active involvement of clinicians, building on a formal framework of standards – i.e. archetypes and templates, and a stepwise implementation with validation.

The national archetype project was presented, were 7 Danish vendors demonstrated the use of archetypes. One of the conclusions from this project was that strong governance is needed to achieve standards and interoperability- including agreements on certification.

In the Open Source session, international experiences with the use of open standards – i.e. CEN13606, HL7, SNOMED CT – for the purpose of data sharing was discussed.

3.9 Main Suggestions and Conclusions

While there are expectations that certification and quality assessment of EHR will be increasingly important the coming years, and certification of message communication is already taking palace for primary care systems, an agreement at the national level about functional certification of EHR systems in hospitals has still not been reached.

3.10 Next steps regarding Certification of EHR systems agreed on

ProRec Denmark will continue to work with the authorities to describe the need for certification and quality labelling of EHR systems, and has presented a project proposal for harmonisation of reporting from EHR and clinical databases, which includes a certification element.

ProRec Denmark will take on certification of two EHR systems in 2009 and 2010.

Annex A Invitation Letter

Årskonference 2009

den 21. og 22. oktober på Hotel Nyborg Strand

Se slides fra oplæggene i [programmet](#).

TEMA

E-sundhed - en hjørnesten i sundhedsvæsenets infrastruktur

Digitaliseringen af sundhedsvæsenet fortsætter med en stigende gennemslagskraft og berører efterhånden de fleste medarbejdere og patienter. Elektroniske patientjournaler er således blot en del af den samlede digitalisering. Derfor har EPJ-Observatoriet skiftet navn til E-sundhedsobservatoriet, som er mere dækkende for design, udvikling, anvendelse, vedligeholdelse og evaluering/monitorering af sundheds-it i det samlede danske sundhedsvæsen.

E-sundhed omfatter samspillet mellem patienter og udbydere af sundhedstjenester, udveksling af information, overførsel af data fra en institution til en anden, indbyrdes kommunikation mellem patienter eller mellem ansatte i sundhedsvæsenet. E-sundhed omfatter også informationsnetværk i sundhedssektoren, ledelsesinformation, elektroniske patientjournaler, telemedicintjenester og personlige "wearables" og bærbare kommunikationssystemer til at overvåge og hjælpe patienter. Kort sagt sætter digitaliseringen en ny dagsorden for udviklingen af hele sundhedsvæsenets fundamentale infrastruktur: E-sundhed.

E-sundhedsobservatoriets årskonference tilbyder et samlet billede af vigtige resultater inden for e-sundhed i primær- og sekundærsektoren - i kommunerne og regionerne, herunder sygehusene. Patienter, pårørende, sundhedsfaglige og de ledelsesansvarlige har forskellige behov for information til at understøtte forebyggelse, diagnostik, behandling og pleje. Alle disse aspekter vil blive præsenteret, diskuteret og perspektiveret ved E-sundhedsobservatoriets årskonference. Programmet er sammensat med udgangspunkt i bidrag indsendt af e-sundhedsaktører med et budskab på hjertet, således at en erfaringsudveksling mellem de forskellige e-sundhedsaktiviteter i Danmark sikres.